

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yleisradioverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yleisradioverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (HE 108/2017 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Timo Annala, valtiovarainministeriö
- finanssisihteeri Filip Kjellberg, valtiovarainministeriö
- pääekonomisti Eugen Koev, Akava ry
- johtaja Timo Sipilä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- ekonomisti Helena Pentti, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- veroasiantuntija Sanna Linna-Aro, Suomen Yrittäjät ry
- pääekonomisti Mikael Kirkko-Jaakkola, Veronmaksajain Keskusliitto ry

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:

- liikenne- ja viestintäministeriö
- Yleisradio
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

Verojaosto on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Verohallinto
- Suomen Kuntaliitto
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Keskuskauppakamari

Valiokunnan mietintö VaVM 11/2017 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yleisradioverosta annettua lakia. Henkilön yleisradioveron rakennetta muutettaisiin siten, että veroa maksettaisiin 2,5 prosenttia laissa tarkoitettujen tulojen 14 000 euroa ylittävästä osasta. Samalla enimmäismäärää ehdotetaan korotettavaksi 143 eurosta 163 euroon. Muutos vapauttaisi yleisradioverosta noin 390 000 pienituloisinta yleisradioveroa maksavaa verovelvollista.

Esitys liittyy valtion vuoden 2018 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018, ja sitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2018 toimitettavassa verotuksessa.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Esityksen taustaa

Esitys pohjautuu liikenne- ja viestintäministeriön viime keväänä asettaman parlamentaarisen työryhmän ehdotukseen ja on siten yhteisen näkemyksen tulos.

Työryhmän tehtävänä oli arvioida veron kohdentumista eri tuloluokissa ja tehdä ehdotus muutoksista, joilla voitaisiin keventää pienituloisten verotusta ja rajata nykyistä suurempi joukko kaikkein pienituloisimpia maksuvelvollisuuden ulkopuolelle. Tämän lisäksi työryhmän tuli arvioida Yleisradion rahoituksen indeksitarkistusta vuodelle 2019. Toimeksiantoon ei kuulunut Yleisradion tehtävien määrittely.

Valiokunnan yleisarvio

Esitys vastaa hyvin työryhmän toimeksiantoa ja siinä saavutettua yhteisymmärrystä. Sen vaikutuksesta noin 390 000 pienituloisinta vapautuisi yleisradioverosta. Heidän käytettävissä olevat tulonsa lisääntyisivät siten vuosittain vähintään veron nykyisen alarajan 70 euron verran.

Veron rakennetta koskevat muutokset alentaisivat nekin pienten tulojen maksurasitusta ja voisivat helpottaa työn vastaanottoa. Veroa maksettaisiin jatkossa 2,5 prosenttia siltä osin kuin laissa määritellyt tulot ylittävät 14 000 euroa. Lisäksi veron alaraja poistuisi ja yläraja nousisi 143 eurosta 163 euroon.

Veroparametrien muutoksilla nykyinen, palkkatuloissa noin 11 000 euron tulon kohdalle osuva maksukynnys siirtyisi 14 750 euron kohdalle. Eläke- ja päivärahatulojen maksukynnys nousisi vastaavasti noin 10 300 eurosta 14 000 euroon. Veron määrä kasvaisi sen jälkeen liukuvasti ja saavuttaisi enimmäistason noin 21 270 euron vuotuisilla palkkatuloilla ja noin 20 520 euron eläke- ja päivärahatuloilla.

Valiokunnan mietintö VaVM 11/2017 vp

Muutosten vaikutus henkilöiden yleisradioveron tuottoon on pieni, noin -6 milj. euroa vuositasolla, kun ensi vuoden kertymäksi arvioidaan kaikkiaan noin 510 milj. euroa. Henkilöiden veron osuus tästä on 486 milj. euroa ja yhteisöjen 24 milj. euroa. — Kertymällä sinänsä ei ole vaikutusta Yleisradio Oy:n rahoitusasemaan, koska veron tuotolla ja yhtiön vuosittain saaman määrärahan suuruudella ei ole välitöntä yhteyttä toisiinsa. Yleisenä tavoitteena toki on, että veron tuotto ja Yleisradio Oy:n määräraha vastaisivat ainakin pitkällä aikavälillä toisiaan.

Yleisradiovero on kehitetty parlamentaarisessa yhteistyössä vastauksena niihin ongelmiin, joita vanhentuneesta televisiolupamaksujärjestelmästä aiheutui. Kaikki muutokset on sovittu niin ikään yhteisesti, mille valiokunta antaa erityistä painoarvoa; Julkisen mediapalvelun aseman kannalta on olennaista, että rahoitustapa nauttii mahdollisimman laajaa tukea yhteiskunnassa.

Eräitä yksittäishuomioita

Yleisradio Oy on pitänyt nykyisen veromallin vahvuutena sitä, että siinä palvelun kustannukset kohdistuvat laajasti koko yleisön kannettavaksi, kuten myös julkisesta mediapalvelusta syntyvä hyöty. Veron tulisi kohdistua siksi myös jatkossa laajasti eri yleisöryhmiin niin, ettei siitä vapauteta liian suurta osaa yleisöstä. Tämä tukee yhtiön julkista palvelutehtävää ja yleisön henkilökoh- taista Yle-suhdetta. Yhtiö on todennut nimenomaisesti, ettei yleisradioveroa tulisi käyttää näistä syistä vero- ja tulonjakopolitiikan välineenä.

Sama kritiikki ehdotettujen muutosten sosiaalipoliittisesta taustavireestä on noussut esille myös muussa asiantuntijakuulemisessa. Valiokunnan mielestä on sinänsä hyvä, ettei veroa peritä aivan pienistä tuloista, mutta yleisradiovero ei ole lähtökohtiensa vuoksi suotavin väline tulonjakopoliittisille tavoitteille. Kysymys on tavasta rahoittaa yleisradion palvelutehtävä. Jos rahoituspohja murenee, verorasitus siirtyy muiden — ja osin yhä varsin pienipalkkaisten tulonsaajien — maksettavaksi.

Arvioinnissa on otettava lisäksi huomioon, että vero on melko regressiivinen ja että se muodostaa edelleen melko korkean maksurasituksen pienituloisten kohdalla.

Valiokunta on halunnut tuoda esiin edellä olevat näkökohdat, jotta niitä voidaan arvioida, kun veromallia aikanaan taas kehitetään. Päätöksenteossa olisi hyvä painottaa silloin järjestelmän hyväksyttävyyden lisäksi veromallin perusluonnetta fiskaalisena ratkaisuna. — Näitä perusteita voi soveltaa malliin myös yritysten osalta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 108/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 27.10.2017

Valiokunnan mietintö VaVM 11/2017 vp

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Timo Kalli kesk
varapuheenjohtaja Ville Vähämäki ps
jäsen Kauko Juhantalo kesk
jäsen Kari Kulmala si
jäsen Elina Lepomäki kok
jäsen Mats Nylund r
jäsen Aila Paloniemi kesk
jäsen Antti Rantakangas kesk
jäsen Markku Rossi kesk
jäsen Kari Uotila vas
jäsen Pia Viitanen sd
varajäsen Markku Eestilä kok
varajäsen Timo Harakka sd
varajäsen Lasse Hautala kesk
varajäsen Pauli Kiuru kok
varajäsen Harry Wallin sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen